

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи

**Методичні вказівки
до вивчення навчальної дисципліни
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки
денної та заочної форми навчання

Слов'янськ – 2020

УДК 378.016:378(072)

М 54

Рецензенти:

- Гарань Н.С.** – кандидат педагогічних наук, старший викладач, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
- Цибулько Л.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

М 54 Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки» денної та заочної форми навчання / Укладач: О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2020. 51 с.

Методичні вказівки укладено відповідно до освітньої програми «Педагогіка вищої школи» та навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Подано тематику лекційних занять, завдання до самостійної роботи, методичні рекомендації щодо самостійного вивчення навчальної дисципліни, питання до іспиту тощо.

Друкується за рішенням Вченої ради
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол № 1 від 28.08.2020 р.)

© О.М. Сипченко, 2020
© ДДПУ, 2020

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	2
1. Силабус навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»	3
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».....	15
3. Тематика лекційних занять з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»	26
4. Завдання до самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».....	35
5. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».....	42
6. Контрольні питання з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».....	48
ДОДАТКИ	50

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Педагогіка вищої школи» є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують професійний рівень викладача в системі вищої освіти. У результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач повинен знати загальнотеоретичні поняття, положення, предмет, функції педагогіки вищої школи; нормативно-правову базу діяльності системи вищої освіти України; основні форми організації навчального та виховного процесу у вищій школі; організацію самостійної роботи здобувачів і шляхи підвищення її ефективності; завдання та структуру навчальних занять, а також уміти визначати й планувати їх зміст; готувати навчально-методичні матеріали до читання лекцій і проведення семінарських і практичних занять; самостійно проводити семінарські і практичні заняття; розробляти тести та інші контрольні завдання до поточного і підсумкового контролю; оцінювати знання здобувачів; проводити підсумкові заняття; розв'язувати педагогічні задачі в різноманітних ситуаціях.

З метою належного оволодіння здобувачами програмним матеріалом передбачається їх навчально-пошукова діяльність під час лекцій та у процесі самостійної роботи. Навчання зорієнтоване переважно на самостійну роботу з програмним матеріалом, про що свідчить розподіл обсягу часу на дисципліну за навчальним планом. Робота з підготовки до лекційних занять та закріплення їх результатів представляє самостійну роботу з теоретичним матеріалом, самостійне позааудиторне письмове виконання низки завдань для засвоєння навчального матеріалу на рівні «відтворення», «розуміння», «застосування» і «створення».

Можливі види завдань: конспектування, анотування рекомендованої літератури і джерел; відповіді на запитання і самостійне формулювання запитань до навчальної теми; наведення прикладів, опис ситуацій; узагальнення, порівняння, аналіз теоретичного матеріалу; рецензування виступів однокурсників; написання есе; підготовка бібліографічних описів літератури. Під час підготовки до заняття і виконання завдань здобувачам рекомендується використовувати навчальну та спеціальну літературу, відповідні словники та енциклопедії.

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**
(найменування навчальної дисципліни)

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти**
(вказати рівень вищої освіти)
спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
**за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи**
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Слов'янськ – 2020 р.

Розробник:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Гарань Н.С., кандидат педагогічних наук, старший викладач, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Топольник Я.В.
(п.п.б)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«28» серпня 2020 р.
протокол № 1

	<p>академічної групи тощо.</p> <p><i>Очікувані результати навчання:</i></p> <p>Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (за ПРН1)</p> <p>Узагальнювати емпіричні дані та формулювати висновки (за ПРН3)</p> <p>Розробляти просвітницькі матеріали та програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість (за ПРН5)</p> <p>Вирішувати проблеми етики партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії, етики спілкування з опертям на загальнолюдські цінності та норми закону (за ПРН8)</p> <p>Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності (за ПРН9)</p> <p><i>Матеріали та ресурси:</i></p> <p>1) <i>Рекомендована література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с. 2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с. 3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с. 4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. 5. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с. <p><i>Допоміжна:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с. 2. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с. 3. Сипченко О., Черкашина Л., Гарань Н. Формування загальних компетентностей майбутніх викладачів засобами інноваційних технологій в освітньому середовищі ЗВО. <i>Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій</i>: монографія за заг.ред. Л.Г.Гаврілової. Hameln, Germany: InterGING. 2019. С. 180–195 <p>2) <i>Платформи та сервіси дистанційного навчання:</i></p> <p>Moodle Дистанційний курс «Педагогіка вищої школи» http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=890</p> <p><i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про вищу освіту» від 24.07.2020 № 1556-VII. URL: https://cutt.ly/SkZ9CAAt 2. Закон України «Про освіту» від 24.06.2020 року №2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text 3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 03.07.2020 року №848-VIII. URL: https://cutt.ly/okZ28R8 4. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: https://cutt.ly/MkZ22up 5. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: https://cutt.ly/fkZ2SnO 6. Концепція розвитку педагогічної освіти від
--	--

	<p>16.07.2018 року №776. URL: https://cutt.ly/Qk7M9us</p> <p>7. Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» URL: https://cutt.ly/llcoc4B</p> <p>8. Положення про робочу програму навчальної дисципліни у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» URL: https://cutt.ly/mlcoGAs</p> <p>9. Проект Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: https://cutt.ly/ck78KoS</p> <p><i>Платформи електронного навчання:</i> EdEra, Prometheus, Coursera, EDX, Canvas Network, CyXaPi та ін.</p> <p><i>Необхідне обладнання:</i> Комп'ютер (ноутбук), мультимедійний проектор, фліпчарт, ватмани, маркери</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука та навчальний предмет. Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції. Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи</p> <p>Тема 2. Науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу в закладі вищої освіти. Особливості діяльності та педагогічна культура викладача</p> <p>Тема 3. Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу вищої школи. Основи дидактики вищої школи. Зміст освіти у вищій школі. Форми організації навчання у вищій школі. Навчальні заняття та їх методичне забезпечення у вищій школі. Методи та засоби навчання в закладі вищої освіти. Сучасні технології навчання в закладі вищої освіти. Контроль та оцінка знань, умінь і навичок здобувачів</p> <p>Тема 4. Зміст і основні напрями виховної роботи у вищій школі. Педагогічні засади виховної роботи зі студентською молоддю. Куратор (тьютор) академічної групи: функції і методика виховного впливу</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p><i>Словесні методи:</i> лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, вікторина, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія; <i>наочні методи:</i> спостереження, демонстрація, візуалізація, ілюстрація; <i>практичні методи:</i> обробка довідкової інформації, моделювання, аналіз подій, самостійна робота, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування в режимі самооцінювання); <i>робота з навчально-методичною літературою</i> (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату, есе); <i>відеометод</i> у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, гейміфіковані та ін.; <i>активні методи навчання:</i> метод проектів, брейнстормінг, карта ідей, хронологія, структурно-логічні схеми, сторітелінг, web-квести; <i>інтерактивні методи навчання:</i> ділова гра «Компетентність», ситуаційні задачі.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріал лекцій та презентацій, виконують самостійну роботу.</p> <p><i>Види роботи здобувачів:</i> розробка мультимедійної презентації, складання доповіді, кросворду, глосарію, написання есе, наукового повідомлення, розгляд та обговорення кейсів (відеокейсів), підготовка до ділових ігор, творчих звітів, робота в парах, у групах, презентація</p>

	результатів виконаних завдань, розробка плану-конспекту лекції та практичного заняття, дайджесту інтерактивних технологій, підготовка до тестового контролю, іспиту.
Оцінювання	<p><i>Види:</i> вхідний контроль, поточний контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання), підсумковий контроль – семестровий екзамен</p> <p><i>Методи:</i> спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне, письмове опитування, оцінювання самостійної роботи, тестування</p> <p><i>Форми:</i> індивідуальна та фронтальна перевірка</p> <p><i>Оцінювання результатів</i> навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf та на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Отримані бали за відвідані заняття та виконані практичні завдання й самостійну роботу додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути: звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;</p> <p>- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;</p> <p>- допущені до складання екзамену.</p> <p>Підсумковий контроль – семестровий екзамен оцінюється за 100-бальною та національною шкалами</p> <p><i>Основні вимоги</i> до оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів передбачають: виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.</p> <p><i>Критерії оцінювання</i> результатів навчальних досягнень здобувачів: «відмінно» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «добре» (75-89 балів) – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «задовільно» (60-74 балів) – наявний рівень мінімально достатніх знань, «незадовільно» (26-59 балів) – недостатній рівень наявних результатів навчання, «неприйнятно» (0-25 балів) –</p>

	результати навчання відсутні.																																																																																																															
	Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності прописані у кожному завданні																																																																																																															
	Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)																																																																																																															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Тема</th> <th colspan="2">Лекції</th> <th colspan="2">Практичні заняття</th> <th colspan="2">Самостійна робота</th> </tr> <tr> <th>Max</th> <th>Min</th> <th>Max</th> <th>Min</th> <th>Max</th> <th>Min</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T 1.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 1.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 2.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 2.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>T 3.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 3.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 3.3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>T 3.4</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>7</td></tr> <tr><td>T 3.5</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 3.6</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>T 3.7</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 4.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 4.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>Разом</td><td>10</td><td>5</td><td></td><td></td><td>90</td><td>55</td></tr> </tbody> </table>	Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		Max	Min	Max	Min	Max	Min	T 1.1	1	0,5			5	3	T 1.2	1	0,5			5	3	T 2.1	1	0,5			5	3	T 2.2	1	0,5			10	6	T 3.1	1	0,5			5	3	T 3.2	1	0,5			5	3	T 3.3					10	6	T 3.4	1	0,5			10	7	T 3.5					5	3	T 3.6	1	0,5			10	6	T 3.7					5	3	T 4.1	1	0,5			5	3	T 4.2	1	0,5			10	6	Разом	10	5			90	55
Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота																																																																																																											
	Max	Min	Max	Min	Max	Min																																																																																																										
T 1.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 1.2	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 2.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 2.2	1	0,5			10	6																																																																																																										
T 3.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 3.2	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 3.3					10	6																																																																																																										
T 3.4	1	0,5			10	7																																																																																																										
T 3.5					5	3																																																																																																										
T 3.6	1	0,5			10	6																																																																																																										
T 3.7					5	3																																																																																																										
T 4.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 4.2	1	0,5			10	6																																																																																																										
Разом	10	5			90	55																																																																																																										
	Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)																																																																																																															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Тема</th> <th colspan="2">Лекції</th> <th colspan="2">Практичні заняття</th> <th colspan="2">Самостійна робота</th> </tr> <tr> <th>Max</th> <th>Min</th> <th>Max</th> <th>Min</th> <th>Max</th> <th>Min</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T 1.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 1.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 2.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 2.2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>T 3.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 3.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 3.3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>T 3.4</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>7</td></tr> <tr><td>T 3.5</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 3.6</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>T 3.7</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>T 4.1</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>6</td><td>3,5</td></tr> <tr><td>T 4.2</td><td>1</td><td>0,5</td><td></td><td></td><td>10</td><td>6</td></tr> <tr><td>Разом</td><td>9</td><td>4,5</td><td></td><td></td><td>91</td><td>55,5</td></tr> </tbody> </table>	Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		Max	Min	Max	Min	Max	Min	T 1.1	1	0,5			5	3	T 1.2	1	0,5			5	3	T 2.1	1	0,5			5	3	T 2.2					10	6	T 3.1	1	0,5			5	3	T 3.2	1	0,5			5	3	T 3.3					10	6	T 3.4	1	0,5			10	7	T 3.5					5	3	T 3.6	1	0,5			10	6	T 3.7					5	3	T 4.1	1	0,5			6	3,5	T 4.2	1	0,5			10	6	Разом	9	4,5			91	55,5
Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота																																																																																																											
	Max	Min	Max	Min	Max	Min																																																																																																										
T 1.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 1.2	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 2.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 2.2					10	6																																																																																																										
T 3.1	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 3.2	1	0,5			5	3																																																																																																										
T 3.3					10	6																																																																																																										
T 3.4	1	0,5			10	7																																																																																																										
T 3.5					5	3																																																																																																										
T 3.6	1	0,5			10	6																																																																																																										
T 3.7					5	3																																																																																																										
T 4.1	1	0,5			6	3,5																																																																																																										
T 4.2	1	0,5			10	6																																																																																																										
Разом	9	4,5			91	55,5																																																																																																										
	<i>Політика щодо дедлайнів та перекладань:</i> роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (лікарняний).																																																																																																															
	<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i> академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для формування результатів навчання за дисципліною і отримання відповідної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових																																																																																																															

	<p>робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про комісії з питань етики та академічної доброчесності в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/013.pdf</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</p> <p><i>Політика щодо відвідування:</i> для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – онлайн, за погодженням з викладачем</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Педагогіка вищої школи» розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано персоналізовані траєкторії навчання, студентоцентрикований підхід; вивчення даного курсу передбачає розвиток професійної компетентності у процесі опанування теоретичних, організаційно-процесуальних, методичних засад процесу навчання та виховання, застосування інноваційних технологій у процесі здійснення квазіпрофесійної діяльності викладача закладу вищої освіти, розвиток здатності проєктувати, реалізовувати, контролювати та оцінювати результати освітнього процесу і наукової діяльності відповідно до державних та європейських стандартів, сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills): комунікативність, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, працювати в команді, тайм-менеджмент, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції, своєчасно виконали самостійну роботу, додатково отримують 3 бали до підсумкового оцінювання результатів навчання</p>

Сипченко О.М.
канд. пед. наук, доцент

підпис

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор

Набока О.Г.

«28» серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти

(вказати рівень вищої освіти)

спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Педагогіка вищої школи

(назва освітньої програми)

мова навчання українська

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи здобувача – 5	Лекції	
	20 год.	18 год.
	Самостійна робота	
	100 год.	102 год.
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є формування системи наукових знань щодо змісту та напрямів реформування системи вищої освіти, теоретичних, організаційно-процесуальних, методичних засад процесу навчання та виховання, застосування інноваційних технологій у професійній діяльності викладача закладу вищої освіти, розвиток здатності проєктувати, реалізовувати, контролювати та оцінювати результати освітнього процесу і наукової діяльності відповідно до державних та європейських стандартів.

2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Компетентності, які формуються з посланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посланням на шифр відповідно до ОП	Методи навчання	Методи контролю
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (за ЗК1) Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (за ЗК2) Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (за ЗК3) Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (за ЗК4) Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (за ЗК6) Здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях (за ЗК9) Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання (за ФК3) Обізнаність з різними рівнями суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу (за ФК4) Розуміння цілей і особливостей освітніх систем (за ФК5) Здатність до забезпечення позитивної динаміки навчальних досягнень суб'єктів освітньої діяльності (за ФК8)	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (за ПРН1) Узагальнювати емпіричні дані та формулювати висновки (за ПРН3) Розробляти просвітницькі матеріали та програми, впроваджувати отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість (за ПРН5) Вирішувати проблеми етики партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії, етики спілкування з оперіям на загальнолюдські цінності та норми закону (за ПРН8) Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності (за ПРН9)	Послання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, вікторина, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія; наочні методи: спостереження, демонстрація, інфографіка, ілюстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, складання реферату, моделювання, аналіз полій, самостійна робота з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування в режимі самооцінювання); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анутовання, написання есе); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні; активні методи навчання: брейнстормінг, інтерактивні методи навчання: ділова гра	спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне, письмове опитування, тестовий контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання) оцінювання самостійної роботи (есе, наукове повідомлення, доповідь, кворсворд, мультимедійна презентація, розробка плану-конспекту лекції та практичного заняття, дайджест інтерактивних технологій), екзамен

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука та навчальний предмет										
Тема 1.1. Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції	7	2			5	7	2			5
Тема 1.2. Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи	7	2			5	7	2			5
Тема 2. Науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти										
Тема 2.1. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу в закладі вищої освіти	7	2			5	7	2			5
Тема 2.2. Особливості діяльності та педагогічна культура викладача	7	2			5	6				6
Тема 3. Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу вищої школи										
Тема 3.1. Основи дидактики вищої школи.	7	2			5	7	2			5
Тема 3.2. Зміст освіти у вищій школі	8	2			6	8	2			6
Тема 3.3. Форми організації навчання у вищій школі	6				6	6				6
Тема 3.4. Навчальні заняття та їх методичне забезпечення у вищій школі	7	2			5	7	2			5
Тема 3.5. Методи та засоби навчання в закладі вищої освіти	6				6	6				6
Тема 3.6. Сучасні технології навчання в закладі вищої освіти	8	2			6	8	2			6

Тема 3.7. Контроль та оцінка знань, умінь і навичок здобувачів	6					6	6			6
Тема 4. Зміст і основні напрями виховної роботи у вищій школі										
Тема 4.1. Педагогічні засади виховної роботи зі студентською молоддю	7	2				5	7	2		5
Тема 4.2. Куратор (тьютор) академічної групи: функції і методика виховного впливу	7	2				5	8	2		6
Екзамен	30					30	30			30
Усього годин	120	20				100	120	18		102

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції	2	2
2	Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи	2	2
3	Викладач як суб'єкт педагогічного процесу в закладі вищої освіти	2	
4	Особливості діяльності та педагогічна культура викладача	2	2
5	Основи дидактики вищої школи	2	2
6	Навчальні заняття та їх методичне забезпечення у вищій школі	2	2
7	Методи та засоби навчання в закладі вищої освіти	2	2
8	Сучасні технології навчання в закладі вищої освіти	2	2
9	Педагогічні засади виховної роботи зі студентською молоддю	2	2
10	Куратор (тьютор) академічної групи: функції і методика виховного впливу	2	2
	Разом	20	18

4.2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Педагогіка вищої школи як наука та навчальний предмет	10	10
2	Науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти	10	11
3	Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу вищої школи	40	40
4	Зміст і основні напрями виховної роботи у вищій школі	10	11
5	Екзамен	30	30
	Разом	100	102

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, затверджені в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (для оцінювання іспиту): **«відмінно» (90-100 балів)** – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, **«добре» (75-89 балів)** – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, **«задовільно» (60-74 балів)** – наявний рівень мінімально достатніх знань, **«незадовільно» (26-59 балів)** – недостатній рівень наявних результатів навчання, **«неприйнятно» (0-25 балів)** – результати навчання відсутні.

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення всіх видів занять і самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі лекції виставляється за такими критеріями:

- присутність здобувача на лекції, складання її конспекту й активна участь у процесі лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі практичного заняття виставляється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну та ґрунтовну відповідь на задане запитання з теми заняття;

- у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Оцінювання розроблених проєктів, рефератів, презентацій за визначеними темами виставляється відповідно до критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту має бути ще не менше трьох джерел інформації);

- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на літературні та інтернет джерела;

- за наявність змістовних висновків;

- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

Унаслідок виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи іншої форми контролю знань кількість балів, що виставляється здобувачеві, може бути знижена:

- за неповну відповідь;

- за кожную неправильну відповідь;

- за невчасне виконання завдання;

- за недостовірність поданої інформації;

- за недостатнє розкриття теми;

- за відсутність посилань на інтернет і літературні джерела.

Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності прописані у кожному завданні.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, взаємоконтролю (взаємооцінювання), самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (есе, наукове повідомлення, доповідь, кросворд, мультимедійна презентація, розробка плану-конспекту лекції та практичного заняття, дайджест інтерактивних технологій), семестровий екзамен.

Питання до іспиту з дисципліни

«Педагогіка вищої школи»

1. Державна політика у сфері вищої освіти
2. Рівні та ступені вищої освіти
3. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти
4. Система забезпечення якості вищої освіти
5. Основні завдання та принципи діяльності закладу вищої освіти
6. Дайте визначення наступним поняттям: освітній рівень, професія, спеціальність, спеціалізація спеціальності, кваліфікація

7. Розкрийте сутність різних рівнів професійної діяльності, проведіть співставлення рівнів професійної діяльності, рівнів НРК та ступенів вищої освіти
8. Проаналізуйте основні тенденції розвитку системи вищої освіти України
9. Проаналізуйте чинні державні документи, що регламентують діяльність науково-педагогічних працівників в Україні
10. Охарактеризуйте державну політику щодо професійної підготовки науково-педагогічних кадрів
11. Схарактеризуйте особливості педагогічної діяльності викладача в закладі вищої освіти
12. Розкрийте основні види діяльності науково-педагогічних працівників ЗВО
13. Вимоги до викладача вищої школи
14. Функції викладача вищої школи
15. Професійна культура викладача закладу вищої освіти
16. Основні вимоги до професіоналізму та функцій викладача вищої школи
17. Основні поняття й категорії дидактики вищої школи
18. Сутність і методологічні засади навчання
19. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності
20. Мотиви навчання
21. Типи навчання, їх характеристика
22. Закони навчання, їх сутність
23. Загальні закономірності освітнього процесу
24. Принципи навчання у вищій школі
25. Сутність поняття «форми організації навчання»
26. Типологія і характеристика методів навчання
27. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання
28. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів
29. Технологія і техніка підготовки академічної лекції.
30. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції
31. Розкрийте призначення й особливості різних типів лекцій
32. Дидактичні основи семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних та інших форм занять
33. Сформулюйте основні цілі, завдання та функції контролю якості навчання
34. Значення і роль аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів
35. Функції оцінювання навчальних досягнень студентів
36. Принципи, види і методи аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів
37. Методика проведення контрольних дій у вищій школі
38. Технології навчання й оцінювання навчальних досягнень здобувачів
39. Сучасні технології навчання у вищій школі
40. Розкрийте структуру і принципи, що лежать в основі нових технологій навчання
41. Види педагогічних технологій
42. Дистанційна технологія навчання
43. Технологія змішаного навчання
44. Сформулюйте основні положення особистісно-орієнтованої педагогічної технології
45. Розкрийте основні положення технологій розвивального навчання і навчання як дослідження
46. Сформулюйте основні положення технології формування творчої особистості
47. Розкрийте основні положення і правила реалізації технології проблемного навчання
48. Розкрийте сутність технології контекстного навчання
49. Сформулюйте цілі і завдання рейтингової технології навчання
50. Становлення та розвиток виховання
51. Суть, зміст і завдання процесу виховання у закладі вищої освіти
52. Проаналізуйте основні функції процесу виховання. Розкрийте значення самовиховання

53. Напишіть і охарактеризуйте основні напрями виховання
54. Студент і студентська група як об'єкти педагогічного процесу
55. Закони, закономірності та основні принципи виховання студентів
56. Схарактеризуйте та проаналізуйте провідні механізми перевиховання
57. Проаналізуйте сутність морального виховання та визначте його завдання
58. У чому полягають основні завдання національного виховання у вищій школі
59. Проаналізуйте компоненти виховної діяльності куратора академічної групи
60. Визначте роль студентського активу та студентського самоврядування у вихованні студентської молоді

7. Рекомендована література

Основна

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
5. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Допоміжна

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
3. Сипченко О., Черкашина Л., Гарань Н. Формування загальних компетентностей майбутніх викладачів засобами інноваційних технологій в

освітньому середовищі ЗВО. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій*: монографія за заг.ред. Л.Г.Гаврілової. Hameln, Germany: InterGING. 2019. С. 180–195.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про вищу освіту» від 24.07.2020 № 1556-VII. URL: <https://cutt.ly/SkZ9CAt>
2. Закон України «Про освіту» від 24.06.2020 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 03.07.2020 року №848-VIII. URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>
4. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>
5. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO>
6. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>
7. Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» URL: <https://cutt.ly/llcoc4B>
8. Положення про робочу програму навчальної дисципліни у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» URL: <https://cutt.ly/mlcoGAs>
9. Проект Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <https://cutt.ly/ck78KoS>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=890>

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЛЕКЦІЙ ІЗ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»
ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ**

Лекція 1. Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах Євроінтеграції

Мета вивчення: представити здобувачам другого магістерського рівня вищої освіти теоретичні положення дисципліни «Педагогіка вищої школи»; сприяти розвитку навичок аналізу педагогічних категорій, залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва та критичного осмислення сучасного стану вищої освіти України; виховувати інтерес до сучасних проблем педагогіки вищої школи та професійної і соціальної діяльності викладача, розширювати науковий світогляд здобувачів, формувати в них прагнення до систематичного підвищення професійної майстерності.

План лекції:

1. Державна політика у сфері вищої освіти
2. Рівні та ступені вищої освіти
3. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти
4. Система забезпечення якості вищої освіти
5. Основні завдання та принципи діяльності закладу вищої освіти

Література:

Основна

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
3. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
5. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.

Допоміжна

1. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібн. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л.М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.

4. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 року №1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» від 1.01.2021 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 16.10.2021 року №848-VIII. URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>
4. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>
5. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO>

Ключові поняття: державна політика, рівні та ступені вищої освіти, стандарти освітньої діяльності, якість вищої освіти, принципи діяльності закладу вищої освіти.

Лекція 2. Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи

Мета вивчення: розкрити науковий апарат педагогіки вищої школи; надати поняття про предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи; залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва та критичного осмислення дисципліни; виховувати інтерес до сучасних проблем педагогіки вищої школи, розширювати науковий світогляд здобувачів, формувати в них прагнення до систематичного підвищення професійної майстерності.

План лекції:

1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи
2. Основні категорії педагогіки вищої школи
3. Педагогічний процес у вищій школі

Література:

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
5. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Ключові поняття: педагогіка, педагогіка вищої школи, заклад вищої освіти, розвиток, навчання, освіта, виховання, професійна підготовка, самовиховання, самоосвіта, педагогічна система, педагогічний процес, педагогічна діяльність.

Лекція 3-4. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу у закладі вищої педагогічної освіти. Особливості діяльності та педагогічна культура викладача

Мета вивчення: ознайомити здобувачів з проблемою підготовки викладачів у ЗВО; надати поняття про особливості діяльності та педагогічну культуру викладача вищої школи; залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва та критичного осмислення діяльності педагога-фахівця; виховувати інтерес до сучасних проблем професійної підготовки викладача вищої школи, розширювати науковий світогляд здобувачів, формувати в них прагнення до систематичного підвищення професійної майстерності.

План лекції:

1. Вимоги до викладача вищої школи
2. Функції викладача вищої школи
3. Професійна культура викладача закладу вищої освіти
4. Основні вимоги до професіоналізму викладача вищої школи

Література:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
6. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика: монографія. Харків: Ранок, 2014. 547 с.

Ключові поняття: педагогічна культура, викладач вищої школи, функції викладача вищої школи, професіоналізм, вимоги до викладача вищої школи.

Лекція 5. Основи дидактики вищої школи

Мета вивчення: ознайомити здобувачів з теоретичними засадами освітнього процесу у вищій школі; представити сутність і методологічні засади навчання; охарактеризувати структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, процес формування компетентності; сприяти формуванню системи соціально-гуманітарних умінь, залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва та критичного осмислення теоретичних засад освітнього процесу у вищій школі; виховувати інтерес до сучасних проблем дидактики вищої школи, розширювати науковий світогляд здобувачів, формувати в них прагнення до систематичного підвищення професійної майстерності.

План лекції:

1. Основні поняття й категорії дидактики вищої школи
2. Сутність і методологічні засади навчання
3. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності
4. Мотиви навчання
5. Типи навчання, їх характеристика
6. Закони навчання, їх сутність
7. Загальні закономірності освітнього процесу
8. Принципи навчання у вищій школі

Література:

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
6. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Ключові поняття: категорії дидактики вищої школи, викладання, учіння, навчання, освіта, знання, уміння, навички, компетентність, освітній процес, мотиви навчання, типи навчання, закони та закономірності навчання, принципи навчання у вищій школі.

Лекція 6. Зміст освіти у вищій школі

Мета вивчення: ознайомити здобувачів зі складовими змісту освіти у вищій школі; представити систему планування і організації навчального процесу у ЗВО; залучити здобувачів до творчого дослідництва та критичного осмислення теоретичних засад освітнього процесу у вищій школі; розширювати науковий світогляд здобувачів, формувати в них прагнення до систематичного підвищення професійної майстерності.

План лекції:

1. Зміст освіти у вищій школі
2. Система планування і організації навчального процесу у ЗВО

Література:

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
6. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 року №1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» від 1.01.2021 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 16.10.2021 року №848-VIII. URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>
4. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>

Ключові поняття: зміст освіти, вища школа, види освіти, освітня програма, навчальний план, навчальна програма, підручник, посібник.

Лекція 7. Навчальні заняття та їх методичне забезпечення у вищій школі

Мета вивчення: ознайомити майбутніх професіоналів з програмою підготовки і технікою проведення лекцій та практичних форм проведення занять у вищій школі; визначити роль і місце лекції; схарактеризувати

дидактичні вимоги, що висувуються до лекції; залучити здобувачів до творчого дослідництва та критичного осмислення існуючих форм організації навчання у вищій школі; формувати інтерес до освітньої діяльності викладача вищої школи, розширювати науковий світогляд здобувачів, формувати в них прагнення до систематичного підвищення професійної майстерності.

План лекції:

1. Сутність поняття «форми організації навчання». Розвиток і становлення організаційних форм навчання
2. Типологія і характеристика методів навчання
3. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання
4. Академічна лекція в системі професійної підготовки здобувачів
5. Технологія і техніка підготовки академічної лекції
6. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції
7. Дидактичні основи семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних та інших форм занять

Література:

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
6. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Додаткова

1. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібник. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л.М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
4. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.

5. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.

Ключові поняття: форми організації навчання, характеристика методів навчання, академічна лекція, вимоги до лекції, вища школа

Лекція 8. Сучасні технології навчання в закладі вищої освіти

Мета вивчення: познайомити студентів з різноманітністю підходів до визначення поняття «технології навчання» у вищій школі; залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва та критичного осмислення категорії «педагогічні технології»; виховувати інтерес до розширення знань щодо сучасних освітніх технологій, поглиблювати знання з особливостей моделювання освітнього процесу ЗВО з використанням сучасних технологій навчання.

План лекції:

1. Сучасні технології навчання у вищій школі
2. Види педагогічних технологій
3. Дистанційна технологія навчання
4. Технологія змішаного навчання

Література:

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПШ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

Додаткова

1. Калашнікова Л.М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
2. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
3. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.

Ключові поняття: форми організації навчання, характеристика методів навчання, академічна лекція, вимоги до лекції, вища школа

Лекція 9. Педагогічні засади виховної роботи зі студентською молоддю

Мета вивчення: ознайомити здобувачів з різноманітністю підходів до процесу виховання у закладі вищої освіти; залучити майбутніх професіоналів до творчого дослідництва законів, закономірностей та основних принципів виховання здобувачів; формувати інтерес до розширення знань щодо розвитку студентської групи як об'єкту педагогічного процесу, поглиблювати знання з особливостей виховання в освітньому процесі ЗВО.

План лекції:

1. Становлення та розвиток виховання
2. Суть, зміст і завдання процесу виховання в закладі вищої освіти
3. Студент і студентська група як об'єкти педагогічного процесу
4. Закони, закономірності та основні принципи виховання здобувачів

Література:

- Основна**
1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
 2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
 3. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
 4. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Допоміжна

1. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібник. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416 с.
2. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.
3. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика: монографія. Харків: Ранок, 2014. 547 с.
4. Тернопільська В.І., Коломієць Т.В., Піонтківська І.О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2014. 264 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 року №1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» від 1.01.2021 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>

4. Проект Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <https://cutt.ly/ck78KoS>

5. Щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 08 січня 2021 року URL: <https://cutt.ly/jkZMAOM>

Ключові поняття: мета і завдання виховання, закони та закономірності виховання, принципи виховання здобувачів, виховний процес у закладі вищої освіти, студент як об'єкт виховання.

Лекція 10. Куратор (тьютор) академічної групи: функції і методика виховного впливу

Мета вивчення: представити складові змісту діяльності куратора академічної групи, розкрити його функції, обґрунтувати методику виховного впливу; залучити здобувачів до творчого дослідництва складових виховного процесу у ЗВО; поглиблювати знання з особливостей виховання в освітньому процесі ЗВО.

План лекції:

1. Роль та функції куратора (тьютор) студентської групи
2. Основні напрями виховання здобувачів у процесі навчання та у позанавчальній діяльності
3. Форми виховної роботи зі здобувачами

Література:

Основна

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
3. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.

Допоміжна

1. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібник. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416 с.
2. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика: монографія. Харків: Ранок, 2014. 547 с.
3. Тернопільська В.І., Коломієць Т.В., Пюнтківська І.О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2014. 264 с.

Ключові поняття: куратор, тьютор, функції куратора, виховний вплив, напрями виховання, позанавчальна діяльність, форми виховної роботи.

Завдання до самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Завдання для самостійної роботи до лекції «Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції»

Кожен здобувач за рахунок годин самостійної роботи, що відведені робочою програмою навчальної дисципліни, обирає два із запропонованих завдання за темою та у відповідному форматі їх готує.

№	Завдання	Оцінювання
1.	Підготувати презентацію за Лекцією «Сучасна вища школа в освітній системі України»	1-5 балів
2.	Підготувати у вигляді доповіді Пріоритетні напрями розвитку вищої освіти в Україні	1-5 балів
3.	Підготувати реферат «Суспільний та історичний характер освіти»	1-5 балів
4.	Підготувати кросворд за Лекцією «Сучасна вища школа в освітній системі України» до 10 термінів	1-2 бали

Література:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібн. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 року №1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Закон України «Про освіту» від 1.01.2021 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 16.10.2021 року №848-VIII. URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>
6. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>
7. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO>
8. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
9. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
10. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

Завдання для самостійної роботи до лекції «Викладач як суб'єкт педагогічного процесу у закладі вищої педагогічної освіти. Особливості діяльності та педагогічна культура викладача»

Кожен здобувач за рахунок годин самостійної роботи, що відведені робочою програмою навчальної дисципліни, обирає два із запропонованих завдання за темою та у відповідному форматі його готує.

№	Завдання	Оцінювання
1.	Пройти веб-квест	1-3 бали
2.	Підготувати у вигляді доповіді «Особливості професійної культури викладача закладу вищої освіти»	1-3 бали
3.	Підготувати реферат «Історичні підходи до підготовки педагога вищої школи»	1-5 балів
4.	Написати есе «Сучасний викладач. Яким йому бути»	1-5 балів
5.	Скласти професіограму сучасного викладача ЗВО	1-5 балів

Література:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
6. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика: монографія. Харків: Ранок, 2014. 547 с.

Завдання для самостійної роботи до лекції «Основи дидактики вищої школи»

Кожен здобувач за рахунок годин самостійної роботи, що відведені робочою програмою навчальної дисципліни, обирає два із запропонованих завдання за темою та у відповідному форматі його готує.

№	Завдання	Оцінювання
1.	Підготувати наукове повідомлення «Основні проблеми поєднання світового досвіду й національних традицій в системі вищої освіти України» (5-7 сторінок)	3-5 балів
2.	Проаналізувати 3 статті з проблем дидактики вищої школи та написати на них рецензії	3-6 балів
3.	Підготувати повідомлення «Дидактичні принципи» та наведіть приклади їх реалізації у вищій школі (до 5 прикладів)	1-5 балів

Література:

1. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
6. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Завдання для самостійної роботи до лекції «Навчальні заняття та їх методичне забезпечення у вищій школі»

Кожен здобувач за рахунок годин самостійної роботи, що відведені робочою програмою навчальної дисципліни, обирає два із запропонованих завдання за темою та у відповідному форматі його готує.

№	Завдання	Оцінювання
1.	На основі аналізу літератури визначити критерії оцінки: а) лекції; б) семінару	1-3 бали
2.	Проаналізувати 3 статті з проблеми контролю та оцінювання якості навчання у вищій школі та	3-6 балів

	написати на них рецензії	
3.	Обґрунтуйте доцільність використання діагностичних засобів у процесі організації навчання в ЗВО	1-3 бали

Література:

1. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібник. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416.
2. Калашнікова Л.М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
4. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
5. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
6. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.
7. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
9. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б.Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
10. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
11. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Завдання для самостійної роботи до лекції «Сучасні технології навчання в закладі вищої освіти»

Кожен здобувач за рахунок годин самостійної роботи, що відведені робочою програмою навчальної дисципліни, обирає два із запропонованих завдання за темою та у відповідному форматі його готує.

№	Завдання	Оцінювання
1.	Знайти 5 наукових праць присвячених проблемі використання інтерактивних технологій	3-5 балів

	навчання та зробити на них анотацію. Див. методичні рекомендації	
2.	Розробити план-конспект, або сценарій використання ігрових технологій на заняттях у вищій школі	3-5 балів
3.	Розробити план-конспект, або сценарій використання технологій змішаного навчання на заняттях у вищій школі	3-5 балів
4.	Розробити веб-квест з педагогічним спрямуванням для майбутніх фахівців	3-5 балів

Можна скористатись даними ресурсами для розробки веб-квесту

Література:

1. Калашнікова Л.М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
2. Креч Т.В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. 144 с.
3. Мартинець Л.А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
4. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.
5. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. К.: Стильна типографія, 2019. 237 с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

7. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.

8. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

Завдання для самостійної роботи до лекції «Педагогічні засади виховної роботи зі студентською молоддю»

Кожен здобувач за рахунок годин самостійної роботи, що відведені робочою програмою навчальної дисципліни, обирає із запропонованих завдання за темою та у відповідному форматі його готує.

№	Завдання	Оцінювання
1.	Підготувати доповідь у вигляді презентації в програмі Power Point за темою (на вибір) – Форми позааудиторної виховної роботи зі студентами. – Роль куратора у виховній роботі з академічною групою. – Студентське самоврядування у вищій школі	3-5 балів
2.	Підготувати наукове повідомлення за обраною темою: - Стратегічні аспекти вдосконалення виховної роботи куратора в системі підготовки висококваліфікованих фахівців сучасного ЗВО; - Роль куратора на етапі адаптації студентів до нових умов; - Студентське самоврядування як інструмент розвитку освітнього процесу в ЗВО	3-5 балів

Література:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 384 с.

2. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посібник. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 416 с.

3. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 року №1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Закон України «Про освіту» від 1.01.2021 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

5. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>

6. Мізрах А.А., Мізрах І.А. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 92 с.

7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.

8. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Г.Немченко, О.Б. Голік, О.В.Лебідь. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.

9. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика: монографія. Харків: Ранок, 2014. 547 с.

10. Проект Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <https://cutt.ly/ck78KoS>

11. Тернопільська В.І., Коломієць Т.В., Пионтківська І.О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2014. 264 с.

12. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький: Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

13. Щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 08 січня 2021 року URL: <https://cutt.ly/jkZMAOM>

**Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Педагогіка вищої школи»**

Анотація наукової літератури

Анотація (лат. *annotatio* – зауваження, помітка, від *annotato* – позначаю) – це стисла характеристика змісту книги, статті тощо.

Анотація обов'язково складається з двох частин: бібліографічного опису (вихідні дані джерела) і власне тексту. Сутність і призначення анотації полягають у тому, що вона є стислою характеристикою джерела інформації.

Анотація не розкриває змісту наукового джерела, а лише інформує про наявність наукового джерела певного змісту й характеру. Таким чином, анотація дозволяє користувачеві скласти достатнє й об'єктивне попереднє уявлення про незнайому для нього наукову публікацію і тим самим допомагає в пошуку, доборі та систематизації необхідної інформації.

За різними параметрами виокремлюються кілька видів анотацій: 1) за змістом і цільовим призначенням – *довідкові* (описові, інформаційні) та *рекомендаційні*; 2) за повнотою охоплення змісту анотованого джерела – *загальні* та *спеціалізовані* (у тому числі *аналітичні*); 3) за кількістю анотованих джерел – *групові* та *негрупові*. Довідкові анотації, які ще називають описовими чи інформаційними, характеризують тематику документа, повідомляють певні відомості про нього, але не дають його критичної оцінки.

Рекомендаційні анотації характеризують документ і дають оцінку його придатності для певної категорії споживачів, з урахуванням рівня підготовки, віку й інших особливостей споживачів.

Загальні характеризують документ у цілому й розраховані на широке коло читачів. Спеціалізовані анотації характеризують документ лише в певних аспектах і розраховані на вузьке коло фахівців.

Групові подають загальну характеристику декількох документів, об'єднаних спільною тематикою чи проблематикою.

Негрупові анотації розкривають зміст одного документа.

Найбільшого поширення в науковій та навчально-науковій літературі набули *довідкові* анотації, які характеризують наукове джерело за тематикою й проблематикою. Саме вони є найефективнішими в наданні своєчасної, об'єктивної і достатньої інформації про нові досягнення в різних галузях науки та суттєво заощаджують час пошуку й збирання наукової інформації.

Сутність анотування. Структура анотації

Сутність анотування полягає в максимальному скороченні обсягу джерела інформації при збереженні його основного змісту. Анотація

перераховує питання, що висвітлюються в першоджерелі, не розкриваючи змісту цих питань. Вона відповідає на питання: – Про що йдеться в тексті?. Через стислість в анотації не допускається цитування й використання частин тексту оригіналу.

Основний зміст передається – своїми словами! за допомогою простих речень.

Мова анотації має бути науковою, нормативною, лаконічною, ясною, простою, без довгих і занадто складних речень; загальний обсяг анотації не повинен перевищувати 500 друкованих знаків і лише у виняткових випадках може сягати 800–1000 друкованих знаків. Довідкові анотації можуть бути максимально лаконічними (до 3-х речень) або розгорнутими, але не перевищувати вказаних обсягів.

Найпоширенішою є така *структура* довідково-рекомендаційної анотації наукового джерела:

1) *Вступна частина*: бібліографічні дані джерела (автор, назва роботи, місце видання, видавництво, рік, кількість сторінок або автор, назва роботи, назва джерела, де надруковано роботу тощо).

2) *Основна частина*: перелік основних проблем або питань, що розглядаються в роботі.

3) *Заключна частина*: адресат джерела (для статей ця частина є необов'язковою).

Стандартні лексико-граматичні конструкції для написання анотації.

Під час написання основної частини анотації найчастіше використовуються такі стандартні лексико-граматичні конструкції:

Стаття (робота, книга, монографія тощо)	<i>присвячена питанню, темі, проблемі... є узагальненням (аналізом, описом, оглядом) чого? являє собою узагальнення (огляд, аналіз, виклад, опис)... Автор висвітлює такі проблеми... зупиняється на таких питаннях... порушує питання... здійснює ґрунтовний аналіз (чого?) визначає сутність поняття... висвітлює в ході дослідження такі актуальні питання, як...</i>
У статті	<i>розглядається (узагальнюється...) (що?), йдеться (про що?) дається оцінка (аналіз) (чого?) представлена точка зору (на що?) порушене питання (яке?) розв'язуються (висвітлюються, порушуються, досліджуються, ставляться) проблеми...</i>
Заключна частина анотації може починатися так:	<i>стаття адресована (призначена) (кому?) може використовуватися (ким?) є цікавою (для кого?) зацікавить (кого?) розрахована на (широке коло читачів, студентів, аспірантів, маркетологів тощо)</i>

Показниками високого рівня анотації є:

- якість і точність інформації про першоджерело;
- логічне її оформлення;
- відповідність чинним мовним нормам;
- обмежений обсяг.

Як скласти анотацію

1. Ознайомтесь з вихідними даними наукового джерела (назва, жанр, автор, рік і місце видання, структура, обсяг тощо).
2. Прочитайте текст, усвідомлюючи його загальний зміст.
3. Визначте головну інформацію тексту, відповівши для цього на такі запитання: Які проблеми висвітлюються? Що констатує автор? Яких висновків доходить автор? З'ясуйте адресата джерела (у разі потреби).

Рецензування наукових статей

Складовою частиною індивідуальних навчально-дослідних завдань є рецензування наукових робіт, присвячених проблемам вищої школи. Під рецензуванням розуміється критичний відзив на наукову роботу з викладом позитивних і негативних її сторін, висловлення власної думки з приводу питань, які розглядаються в роботі. Рецензування здійснюється обов'язково в письмовому вигляді в обсязі, узгодженому з викладачем. Інші вимоги до оформлення рецензії аналогічні оформленню наукового повідомлення.

Орієнтовний перелік літературних джерел, які рекомендуються до рецензування: *типовий план написання тексту рецензії*

- Об'єкт і предмет аналізу.
- Актуальність теми.
- Короткий зміст.
- Формулювання основної тези.
- Загальна оцінка.
- Недоліки, хиби, огріхи праці.
- Висновки.

Об'єктом оцінювання є повнота, глибина, всебічність розкриття теми; новизна та актуальність поставлених завдань і проблем; коректність аргументації і системи доказів; достовірність результатів; переконливість висновків.

Мовні кліше для написання рецензії

Об'єкт аналізу	<i>Рукопис книги, стаття в журналі, кандидатська дисертація, автореферат, дипломний проект (праця автора, рецензована робота...)</i>
Актуальність теми	<i>Актуальність теми обумовлена... Дослідження присвячене актуальній темі... Автор розглядає важливі питання сучасності...</i>
	<i>Дослідження складається зі вступу, ... розділів,</i>

Короткий зміст	<i>висновків, ... додатків тощо (вказується загальна кількість сторінок, позицій у списку використаних джерел, наявність ілюстрацій, таблиць, графіків)... На початку дослідження (статті, монографії, дисертації) автор указує на... Автор аналізує наявні джерела з цієї проблеми... Дослідник розглядає питання... Автор (учений, науковець) доводить, що... Аргументовано стверджується думка, що...</i>
Формулювання основної тези	<i>Основна проблема дослідження полягає у... У статті на перше місце висувається питання про...</i>
Загальна оцінка: позитивна	<i>Робота вирізняється ... значним фактичним матеріалом, ... оригінальним підходом до аналізу та вирішення поставлених завдань, ... високою інформативністю Автор доводить (підтверджує) свою думку значним ілюстративним (статистичним, експериментальним) матеріалом... Автор справедливо (слухно) зазначає, аргументовано обґрунтовує, чітко визначає, детально аналізує, ретельно розглядає, уважно простежує, доказово критикує... Як переконливо свідчить автор, не всі попередні ідеї витримали випробування часом... Автор уважно аналізує погляди опонентів... Ідея автора ... досить продуктивна (плідна, оригінальна, новаторська)... Праця важлива нестандартними підходами до вирішення... Думка автора ... (про що?) видається перспективною... Важко не погодитися з... Думки (положення) автора про ... сформульовані чітко (доказово, переконливо). Висновки автора достовірні й результативні. Вони ґрунтуються на аналізі значного фактичного матеріалу... Безперечною заслугою автора варто вважати новий підхід до вирішення... запропоновану класифікацію... способи узагальнення ... уточнення поняття...</i>
неоднозначна	<i>Варто відзначити певні дискусійні моменти... Однак, цікаві думки не підкріплені фактами... роздуми автора здаються декларативними... все ж робота заслуговує позитивної оцінки. Автор досить цікаво проаналізував сучасний стан проблеми. Водночас, на нашу думку, аналіз міг бути глибшим і змістовнішим Справедливо вказуючи на..., автор</i>

	<i>помилково вважає, що... Деякі положення автора залишаються бездоказовими, зокрема й такі... У роботі (статті, дослідженні, монографії) відчутно не вистачає ілюстративного та фактичного матеріалу, тому висновки автора здаються децю некоректними... На підтвердження цієї тези автор наводить кілька аргументів (прикладів, даних), які не завжди переконливі. Незважаючи на дискусійність (неоднозначність) основної концепції (положень, висновків, рекомендацій) цієї праці, варто відзначити її значення та актуальність для...</i>
Недоліки, хиби, огріхи	<i>Серед недоліків дослідження - надмірна (невиправдана) категоричність висновків автора. Суттєвий (серйозний) недолік роботи полягає у... (непереконливості доказів, спрощеному підході до... відсутності чіткої характеристики... критичної оцінки... До прорасунків роботи належать... Методично робота побудована нераціонально, варто скоротити...</i>
Недоліки, хиби, огріхи	<i>Поза розглядом дослідження залишилися питання... Автор не розглянув питання, що безпосередньо стосуються теми дослідження. Зазначені недоліки мають суто локальний (рекомендаційний) характер і не впливають на остаточні результати дослідження. Вказані зауваження не впливають суттєво на загальну позитивну оцінку роботи.</i>
Висновки	<i>Загалом це цікава й корисна робота. Таким чином, розглянуте дослідження заслуговує позитивної (високої) оцінки. Робота відповідає всім вимогам, може бути оцінена позитивно, а її автор заслуговує на присудження... (наукового ступеня...).</i>

Наукова рецензія виконує такі функції: інформування, тобто ознайомлення з науковим твором (або кількома творами); оцінювання та осмислення у науковому соціумі певного знання.

Особливість рецензії полягає у вмінні спілкуватися, вести діалог (часто уявний) між рецензентом та автором твору, рецензентом і читачами. Нерідко автор рецензії виявляє свої особистісні цінності, виступає аналітиком чи полемістом, який зі знанням справи оцінює первинний документ, висуває свої зауваження, подає поради, рекомендації, пропонує імпульси до наукового діалогу.

Вимоги до написання «Есе»

Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання.

Есе повинно відображати індивідуальні враження та міркування автора з конкретної тематики.

У перекладі з англійської, есе (essay) означає – нарис, – твір, – спробу самостійного аналізу та – обґрунтування теоретичної гіпотези.

Есе виражає індивідуальні враження й міркування автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Відносно обсягу й функції межує, з одного боку, з науковою статтею й літературним нарисом (з яким есе нерідко плутають), з іншого боку – з філософським трактатом.

Вимоги до есе:

- есе повинне сприйматися як єдине ціле;
- есе не повинне містити нічого зайвого, включати тільки ту інформацію, яка потрібна для розкриття ідеї;
- есе має бути логічним і чітким по структурі;
- кожен абзац есе повинен містити тільки одну основну думку;
- есе повинне містити переконливу аргументацію із заявленої проблеми.

Структура есе:

1. Вступ (розкрити актуальність питання).
2. Три аргументовані докази і ваша особиста думка, позиція з питання.
3. Висновок, що містить завершальне судження.

Контрольні питання з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи»

1. Державна політика у сфері вищої освіти
2. Рівні та ступені вищої освіти
3. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти
4. Система забезпечення якості вищої освіти
5. Основні завдання та принципи діяльності закладу вищої освіти
6. Дайте визначення наступним поняттям: освітній рівень, професія, спеціальність, спеціалізація спеціальності, кваліфікація
7. Розкрийте сутність різних рівнів професійної діяльності, проведіть співставлення рівнів професійної діяльності, рівнів НРК та ступенів ВО
8. Проаналізуйте основні тенденції розвитку системи ВО України
9. Проаналізуйте чинні державні документи, що регламентують діяльність науково-педагогічних працівників в Україні
10. Охарактеризуйте державну політику щодо професійної підготовки науково-педагогічних кадрів
11. Схарактеризуйте особливості педагогічної діяльності викладача в закладі вищої освіти
12. Розкрийте основні види діяльності науково-педагогічних працівників ЗВО
13. Вимоги до викладача вищої школи
14. Функції викладача вищої школи
15. Професійна культура викладача закладу вищої освіти
16. Основні вимоги до професіоналізму та функцій викладача ВШ
17. Основні поняття й категорії дидактики вищої школи
18. Сутність і методологічні засади навчання
19. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності
20. Мотиви навчання
21. Типи навчання, їх характеристика
22. Закони навчання, їх сутність
23. Загальні закономірності освітнього процесу
24. Принципи навчання у вищій школі
25. Сутність поняття «форми організації навчання»
26. Типологія і характеристика методів навчання
27. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання
28. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів
29. Технологія і техніка підготовки академічної лекції.
30. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції
31. Розкрийте призначення й особливості різних типів лекцій
32. Дидактичні основи семінарських, практичних, лабораторних, індивідуальних та інших форм занять

33. Сформулюйте основні цілі, завдання та функції контролю якості навчання
34. Значення і роль аналізу й оцінювання навчальних досягнень здобувачів
35. Функції оцінювання навчальних досягнень здобувачів
36. Принципи, види і методи аналізу й оцінювання навчальних досягнень здобувачів
37. Методика проведення контрольних дій у вищій школі
38. Розкрийте технології навчання й оцінювання навчальних досягнень здобувачів
39. Сучасні технології навчання у вищій школі
40. Розкрийте структуру і принципи, що лежать в основі нових технологій навчання
41. Види педагогічних технологій
42. Дистанційна технологія навчання
43. Технологія змішаного навчання
44. Сформулюйте основні положення особистісно-орієнтованої педагогічної технології
45. Розкрийте основні положення технологій розвивального навчання і навчання як дослідження
46. Сформулюйте основні положення технології формування творчої особистості
47. Розкрийте основні положення і правила реалізації технології проблемного навчання
48. Розкрийте сутність технології контекстного навчання
49. Сформулюйте цілі і завдання рейтингової технології навчання
50. Становлення та розвиток виховання
51. Суть, зміст і завдання процесу виховання у закладі вищої освіти
52. Проаналізуйте основні функції процесу виховання. Розкрийте значення самовиховання
53. Напишіть і охарактеризуйте основні напрями виховання
54. Студент і студентська група як об'єкти педагогічного процесу
55. Закони, закономірності та основні принципи виховання студентів
56. Схарактеризуйте та проаналізуйте провідні механізми перевиховання
57. Проаналізуйте сутність морального виховання та визначте його завдання
58. У чому полягають основні завдання національного виховання у вищій школі
59. Проаналізуйте компоненти виховної діяльності куратора академічної групи
60. Визначте роль студентського активу та студентського самоврядування у вихованні студентської молоді

ДОДАТКИ

Орієнтовна схема конспекту лекції

Тема: _____

Мета вивчення: _____

Обладнання: _____

План лекції:

1. _____
2. _____

Література:

1. _____
2. _____

Ключові поняття: _____

Основний зміст

Питання 1. Розгорнутий опис

Питання 2. Розгорнутий опис

Питання для самостійної роботи:

Навчально-методичні матеріали для лекцій:

– *підручники, навчальні посібники*, розроблені викладачами кафедри, конспекти (тексти, схеми) лекцій у паперовій та/або електронній формі (електронний підручник/навчальний посібник/інтерактивний комплекс, файл зі змістом матеріалу, що викладається на лекціях, файл із роздатковими матеріалами);

– *титання, тести і завдання* за окремими темами лекцій для самоконтролю студентів;

– *глосарій* (глумачний словник термінів – упорядкований перелік спеціальних термінів, що зустрічаються в тексті лекцій навчальної дисципліни, зміст яких вимагає пояснення за темами лекцій або за абеткою.

Орієнтовна схема конспекту практичного заняття

Тема: _____

Мета вивчення: _____

Обсяг навчального часу: _____

Обладнання: _____

План заняття:

1. _____
2. _____

Література:

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. _____
2. _____

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:
